

LUCHTMISDRIJF

Hij smakte de deur achter zich dicht. Het hele huis kreeg een dreun. Hij stond buiten. Het vror bikkelhard. De koude likte met gloeiende tongen aan zijn handen. De lucht had de kleur van wintermelk: blauw. Die strakheid deed pijn aan de ogen.

‘Verhippeltjes, Belgisch takkewijf,’ zei Furore. Hij blies warme adem in de kom van zijn handpalmen. *‘Holy scampi’s.’*

Even droop een grimlach over zijn tanden. Hij voelde de ogen van zijn moeder in zijn rug branden; ongetwijfeld stond ze hem achter haar besmukte gordijnen stiekem neer te kogelen.

‘Nu heb ik ogen in mijn rug,’ mompelde Furore. ‘De hare.’

Hij sloeg zijn kraag op en liep naar het stadscentrum, terwijl de woordenwisseling met zijn vrouwelijke ouder nog door zijn hoofd echode.

‘Die ouwe harpij,’ gromde hij tegen zichzelf. ‘Koekendoostante.’

Hij nam een laatste kopie van de schermutseling, sloeg die in zijn geheugen op en duwde de deur van drinkplaats *Telstar* open, halfweg de *Budastraat*. Patron Dennis werkte momenteel niet in het zweet zijns aanschijns; er zat geen kat. Hijzelf leunde op zijn tapkranen.

‘Middag, Dennis,’ groette Furore. ‘Ik heb oog voor de minderbedeelden onder ons, maar ook voor de meerbedeelden. De kloof wordt steeds groter, jawel. En het gaat heus niet over koekjes.’

‘Waar moet dat nou op slaan, Furore?’ groette Dennis terug.

‘Ik zeg zomaar wat. Mijn vrouwelijke verwekster bijvoorbeeld heeft twee zeer spitse indrukwekkende vooruitzichten, maar haar tong is nog scherper. Ferrari daarentegen...’

‘Ah! Ferrari! *Long time no see,*’ onderbrak Dennis. ‘Hoe gaat het nog met die zus van je? *Ain’t she a dish?*’

‘Ik ga er niet mee naar bed hoor!’ protesteerde Furore. ‘Nou, die behoort dus duidelijk tot de minderbedeelden. Ze dient minder te torsen. Ja, ik zie moeder ooit nog eens voorover tuimelen. Haar loonmassa is groter. Een blonde Leffe graag, Dennis. Geen volk vandaag, merk ik?’

‘Ho ho ho! Zoveel zinnen na mekaar, Furore! Dat gebeurt gewoonlijk maar als je teut bent. *One Leffe coming up, yes.* Zeg, kan de bieb wel zonder jou?’

‘Jaja. Ziek is ziek hé. Maar ik voel me opgenaaid, of hoe zeg je dat, door dat vrouwmens thuis, Dennis. Heb jij je moeder al ter aarde besteld, of in de oven geschoven, *whatever*, of is het mensje nog bij leven en welzijn en desgewenst

volle verstand op deze blauwe plek in het heelaal? Kruis het correcte antwoord aan s.v.p.'

'Eh... ' deed Dennis.

'Je kent je eigen mama godgenageld toch nog wel!?'

'Ja... 't is te zeggen... we hebben al lichtjaren geen contact meer. Dat scheelt een hoop gezeik, denk ik, hoop ik.'

'O, alleen op de wereld hé, *sans famille*, tot het oude besje op een dag hier hulpbehoevend de deur van *Telstar* openduwt. Je bent een bofkont, tot nader order. Ach, het lopen langs straten, Dennis, geeft me het gevoel niet alleen te zijn. Verdomd, citeer ik hier nu niet uit het rijke oeuvre van Ann Christy? Ja toch?'

'Ik zou het niet weten, Furore. Er rinkelt geen belletje bij mij.'

'Nee, alleen dat van de kassa.'

'Eh?'

'Niets.'

Ze zwegen even. Furore staarde gedachteloos naar buiten, naar niets, tussen de vrouwentongen en koperen hangoorpotten door.

WHAM!!!

Een doffe bons deed ze eerst naar elkaar, dan weer naar buiten kijken.

'Heb je dat ook gezien, Dennis?'

'Er is hier iets uit de lucht gevallen hé?' beaamde die met grote schrikogen.

'Getver.'

'Iets... iets groots.'

Furore nam een haastslok van zijn Leffe en beende naar de deur. Dennis volgde. Ze waren al niet meer de eersten die getuige waren van het tafereel. Een soldaat in camouflagepak lag als een gebroken ledenpop op aarde terneer, hier op het trottoir voor de *Telstar* in de *Budastraat*. Overal liep bloed uit. Zijn armen en benen leken door hun grillige houdingen niet meer tot zijn lijf te behoren. Dat lijf zelf leek fel gekrompen en het gezicht dat erbij gehoord had, was onherkenbaar verminkt. Ze deinsden met z'n allen weer terug en probeerden het trottoir en de straat vrij te houden in verband met naderende bijstand. Enkele minuten later al knielden witjassen bij het uit de lucht gevallen corpus neer, bijgekleurd door blauwe zwieplichten.

'Parachute,' luidde de diagnose. 'Zijn parachute is niet opengegaan.'

'Hoezo parachute? Er is hier toch geen oorlog?' opperde Dennis. 'Hoe zit dat met het Belgische luchtruim? Mogen de Amerikaanse *bombers* hier overvliegen op weg naar Syrië of Irak of een of ander Verweggistan?'

'Ge ziet toch aan dat pak op zijn rug dat... '

'Dat ik het verhippeltjes niet weten zou,' zei Furore. 'Zit daar een parachute in?'

‘Nou, ’t zal wel weer Belgisch in elkaar zitten: ja en nee tegelijkertijd. Van dat overvliegen bedoel ik. Die soldaat hier, of wat ervan overschiet, is uit een Amerikaanse bommenwerper gevallen, zo te zien.’

‘Misschien bombarderen boze Amerikanen het nukkige België met opstandig kannenvlees, soldaten die niet meewerken, om ons een lesje te leren,’ zei een omstander. ‘Er hebben verdomme zevenendertigduizend buitenlandse idioten getekend voor het Amerikaanse leger om toch maar een *green card* te bemachtigen’.

Ondertussen bleef iedereen vol afgrijzen naar het verminkte lichaam staren; op de gezichten kon je de plaatsvervangende pijn van het neersmakken aflezen: een splinterbom van zwaartekracht die een menselijk corpus tot in de uiterste geleidingen totaal verbrijzelde, vermorzelde. Toen drapeerden de hulpverleners er een tent overheen.

‘*There ’s nothing to see here,*’ zei Furore.

Hij haalde zijn schouders op. Dennis keek naar boven, naar het ijzig blauwe zwerk, en naar de drie verdiepingen boven de *Telstar*, bewoond door klootjesvolk dat slecht betaalde en vlot verhuisde.

‘Is-ie uit een van die ramen gebonjourd misschien?’ vroeg hij zich hardop af. ‘Het behoort tot de mogelijkheden. Ik heb geen vliegtuig gehoord. HEEFT ER IEMAND EEN VLIEGTUIG GEHOORD?’

De omstanders schudden amper van nee en blikten naar Dennis alsof hij de domste vraag ter wereld had gesteld.

‘Ik ook niet, Dennis,’ zei Furore. ‘Gaan we weer naar binnen? Ik krijg het verdomd koud. Ik word steeds zeker.’

‘Toch zullen ze dat moeten onderzoeken’, bromde Dennis. De politie drapeerde nu de *crimescene*-linten rond de plaats des onheils.

‘Mogen we naar binnen, heren? Dame?’

‘Woont u hier?’

‘Ik baat het uit.’

‘En ik ben cliënt.’

‘Ga maar naar binnen. Iets gezien? Gehoord?’

‘Wel: een doffe bons, voorafgegaan door iets dat snel naar beneden kukelde, meer niet.’

‘Allez dan, misschien komen we straks nog binnen voor wat vragen.’

‘*Aye-aye sir*’.

‘Komt dat tegen,’ zei Dennis, weer binnen. Furore knikte.

‘En nu zullen er de eerste uren hier geen klanten binnen mogen zeker?’

‘Zal wel niet. Gelukkig is het dinsdagvoormiddag. De zelfmoorduren.’

‘Zeg wel! Doe me nog een Leffe, Dennis’, commandeerde Furore. ‘Kamertemperatuur.’

‘Hier, *on the house*, voor de morele schade.’

‘Ja, merci, ik zal eens meer komen. Zou die vent werkelijk uit een vliegtuig gevallen zijn?’

‘Maar nee. Die is gesprongen, en zijn parachute ging niet open.’

‘Maar waarom zou een Amerikaanse soldaat hier springen? Boven dat apenlandje? Ze mogen misschien zelfs niet eens overvliegen. De laatste tijd is dierbaar België overal tegen.’

‘Wie zegt dat het een soldaat is? Een Amerikaan? Je ziet toch af en toe van die idioten rondlopen in camouflagekleden van de *Stock American*?’

‘Ja: rondlopen, maar niet neerploffen. Allez, santé. Op die zeer dooie dooie daarbuiten.’

‘Hij zal toch niet uit een luchtballon gedonderd zijn hé?’

‘Met zo’n weer? Het vriest vier graden; dan varen ze toch niet?’

‘Nee, of ze moeten raar varen, haha. Maar je weet nooit in deze tijden: een afrekening... een dwaze weddenschap... een stomme stunt... ‘

‘Of... *make it look like an accident*... ‘

Dennis en Furore hielden ondertussen de drukte in de *Budastraat* scherp in de gaten. Zichtbare verkleuming alom, bij de hulpverleners (hoewel die hulp gehijg na Pasen was), de politie (veel blauw op straat, blauw van de kou), de rampnieuwsgierigen, maar niemand mocht het lint passeren om de *Telstar* binnen te gaan voor bijvoorbeeld een warme mok.

‘Er zit er daar toch al eentje binnen!’ protesteerde een omstander, tussen de vrouwentongen en hangoorpotten aan het *Telstar*-venster glurend.

‘Die zat daar al van voor het gebeurde,’ repliceerde een agent. ‘Die toestand moet blijven zoals hij voorheen was. In het belang van het onderzoek.’

‘Hoe lang nog? ’t Is hier godgenageld koud.’

‘Moét gij hier echt zijn? Hé?’

Enkele fotoapparaten bliksemde; de inderhaast opgetrokken tent werd vereeuwigd. Een paar journalisten krabbelden wat in hun opschrijfboekje.

Even verzonk Furore in diep gepeins. De ruzie met zijn vrouwelijke ouder daarstraks ging nou net weer, andermaal, over politiek, zeg maar: Amerika, België, Irak, Syrië, Afghanistan, Israël, Palestina, ‘de’ Congo. Allemaal landen om in een adem te vernoemen: bloed, bloed, bloed, bloed, bloed, bloed. De moederfiguur was zo royalistisch als een ouwe koekjestrommel, terwijl Furore, de zoon die vier decennia geleden van de moederkoek werd gescheiden, al zo belgicistisch was als het zusje van Jezus Christus. Hommeles dus, ten huize. België boven – België

onder. Het was onder andere de schuld van al die jarenlange discussies dat Ferrari naar de kust ging wonen – een vlucht. En van een vader om de gemoederen te bedaren of extra op te hitsen was al twee zonsverduisteringen geen sprake meer. Furore stond er dus alleen voor, met die koninklijk orerende baarmoeder. ‘Nu is boven België iemand kopje-onder gegaan,’ mompelde Furore voor zich uit. ‘Ze moeten hem nu nog van het trottoir schrapen.’

‘Wablief?’

‘Niets, Dennis, niets. Een diepe gedachte, meer niet. Maar zeer diep. Dat takkewijf van een mama heeft me weer naar hier gejaagd. Het wordt tijd dat ik een eigen stek zoek. Dat ik dat niet vroeger al gedaan heb... Gemakzucht zeker? Dat mens begint *of all persons* op koningin Fabiola te gelijken; straks wordt ze ter hoogte van dat muisgrijze staketsel op haar kop, of hoe heet dat uitstulpsel op de romp ook weer, getroffen door een verdwaalde vogel.’

‘Getver, weer zo veel zinnen in een keer, Furore. En dat voor een biebbas.’

‘Bah ja.’

‘Er kan ook nog altijd een gecamoufleerde soldaat op haar verdommenis neer donderen.’

‘Goed gezegd, ja, ene van honderd kilo, en nog verzwaard met dertig kilo extra materieel. Zeg: net zo goed kukelde die... dat sujet hier op mijn kop hé.’

‘Ge kunt haar ook uit een luchtballon gooien.’

‘Wie?’

‘De mama.’

‘Ah ja.’

‘Verzwaard met tien kilo tweedehandse boeken.’

‘*Maybe.*’

‘Effe neuzen.’

Dennis ging in de deuropening postvatten.

‘En?’ gebaarde hij naar de tent. Een agent haalde zijn schouders op.

‘Geen nieuws?’

‘Nee. Ge moogt niemand binnenlaten hé.’

‘Nee nee. Voor hoelang nog?’

‘Totdat het hier gedaan is.’

‘Ja ja. Zeg?’

‘Ja?’

‘Is er hierboven een luchtcorridor voor militair transport? Vliegtuigen?’

‘Eh?’

‘Boven België... een corridor voor... eh... bommenwerpers en zo!’

‘Ah! Nee, ik eet geen *côte d’or*! Cholesterol! Caloriebom!’

‘Val nu dood,’ zei Dennis, de deur weer dichtsmakkend.

‘Dat heeft die daarbuiten wel gedaan hé: doodgevallen,’ merkte Furore op. ‘Tiens: mijn Leffe is verdampt. Geef er me nog ene, Dennis. *The show must go on.*’

‘Waar blijft ge dat toch gieten, Furore. Is uw moeder ook zo’n vergiet?’

‘Een koekendoos met roestgaten in bedoel je? Die leeft op water en brood. Wat zeg ik: op later en dood. Ze denkt dat ze Boudewijn en Astrid en Albert I gaat zien hierboven.’

‘Ja, dan is ze ver heen. Alstublieft.’

‘Merci. Ze moet zich nu tevredenstellen met een paar koele kikkers in Koekelberg.’

‘Zouden die van hierboven iets gezien of gehoord hebben?’

‘Ik heb er daarnet een paar uit hun raam zien hangen. Slaapkoppen allemaal. Die gaan nog geen vin bougeren als Saddam II of Assadin met zijn bom smijt.’

‘Ze zullen nog ondervraagd worden; wij ook.’

‘Denk je? Veel nieuws zal het niet opbrengen. Ik heb vroeger in de fysicales geleerd dat iets wat uit de lucht valt... ‘

Toen ging de deur van café *Telstar* open. Vrieskou woei binnen. Enkele armen der wet organiseerden gesprekken met patron Dennis, klant en bibliothecaris Furore en enkele bewoners van de hoger gelegen verdiepingen boven *Telstar*. *Wie zijt gij, wat doet gij hier, sinds wanneer, hebt gij iets verdachts gezien.* Ze werden er geen fluit wijzer door. Wel kwamen de ondervraagden zelf wat meer te weten: de ter aarde bestelde kerel was een gewone Belgische burger, hij droeg camouflagekleden van de legerstock, van dat bleek Amerikaans textiel voor in woestijnlandschappen, en op zijn lichaam was een ongeopende parachute aangetroffen.

‘*Telstar*: was dat geen spoetnik van de Russen of zo? Of een planeet? Nee, ik bedoel: een ruimtelijk toestel?’ wou een agent nog weten.

‘Nee, dat was *de Spoetnik*,’ zei Dennis, lucht door zijn neus pompend. ‘Vraag het maar aan die boekenwurm hier. Nog iets?’

‘En gij zijt dus bibliothekman hé?’

‘Ja, *-aris*, niet *-man*,’ zei Furore. ‘Met ziekteverlof.’

‘Dat zie ik.’

De firma *Barny Buckram* (producent van stijf linnen voor boekbanden), gesponsord door de *VBVB (Vereniging ter Beperking van Voetnoten in Boeken) (*)*, besloot tot een vierdaagse van ‘*teambuilding*’ voor zijn personeel. Dat was *bon ton*; waar twee of meer werknemers in het zweet huns aanschijns samen waren, daar manifesteerde zich de drang om het *team* hechter te *builden* in hun midden. Van

zondagochtend tot woensdagavond zouden de achttien werknemers van *Barny Buckram* diverse uitdagingen ondergaan. Arbeiders en bedienden samen: één front. Dat zou dus gaan gebeuren bij enkele graden 'onder nul'. Celsius en de weergoden wilden het zo: geen bloemkoolwolken, geen regen, geen wind, alleen strakke ijzigheid bekroond met een grieksblauw zwerk. Aldus geschiedde. Het *Buckram*-team reisde naar asielcentrum *Zand & Zee* aan de kust, waar de verplichte kameropdeling al een eerste obstakel vormde. Het lief van Ferrari bijvoorbeeld, een brave boekhouder, mocht van haar bij niemand anders slapen in één kamer en dat bleek een bijna onoverkomelijke hindernis. Ferrari had ermee gedreigd te komen spioneren in dat verband, '*het was niet ver*', want ze woonde aan de kust. Tweede opdoffer was het rigoureuze interne reglement van het asielcentrum, waar de *teambuilders* niet omheen konden: strenge verordeningen betreffende avondklok, lawaai, alcohol... Daaroverheen werd tot tweemaal toe per dag een walgelijk eetmaal voor ze neergepoot: *la même chose pour les sans-papiers*. Voor de rest deed zich het gebruikelijke gedoe voor: marsachtige wandelingen ondergaan met bagage en onverwachte wendingen, voorbijgangers interviewmatig lastigvallen, ijskoud zeewater trotseren, collega's koeioneren met ondermijnende activiteiten, vergezochte opdrachten uitvoeren...

Toen de achttien *Buckrammers* bijna *groggy* waren, werden ze bij het krieken van de dinsdagochtend naar Schaffen gevlogen, bijna aan de andere kant van het land. *Surprise!* Bibberend van de kou wurmden ze zich daar in para-uitrusting, met parachute: er zou duo gesprongen worden voor wie het zag zitten. Het hoefde niet, maar het bracht wel 1 000 punten op voor de durvers. Een tiental professionele springers hesen zich mee het vliegtuig in en probeerden zichzelf aan een partner te praten en te koppelen. Zwanger van achttien schijtlijsters in springverpakking en tien para's zette dit tuig koers naar het westen, zeewaarts. Er zou boven Moorseele-Wevelgem gedropt worden. Enkelen zagen het zitten; de meerderheid helemaal niet. Instructies werden gegeven; koppels gevormd: een zestal dapperen zouden uiteindelijk toch de duosprong wagen. 1 000 punten.

Toen brak onder enkele personeelsleden van *Barny Buckram* een hoogst eigenaardige discussie uit. Zat de hoogte er voor iets tussen dat plotseling iemand de titel '*De trap van steen en wolken*' citeerde? De spanning? Angst? Een combinatie van dat alles? Het antwoord dat de betrokken ondervraagden later daarop probeerden te geven, was van geen tel. Belangrijker was het feit, nou: onfeit, dat er onder drie personeelsleden, toevallig van die '*kantoorvliegen*', zoals ze door de arbeiders werden genoemd, een hevige woordenwisseling uitbrak betreffende de auteur van dat boek, dat een vroeg voorbeeld was van magisch-realisme in de Vlaamse literatuur.

'Daisne,' zei de ene.

'Lampo,' hield de andere vol.

'Nee, mis: Ruyslinck,' blafte de derde.

'Lampo! Maar jà: Lam...'

'Ruysl... !'

'Daisne!! Allez zeg!'

'Nee, zé-ker we-ten: Lam... '

De discussie escaleerde en draaide uit op een aanvankelijk plagerig, daarna uitdagend, vervolgens ernstig handgemeen. Ondertussen was ook al het springluik opengemaakt. Terwijl de koppels de allerlaatste voorbereidingen troffen om te springen, was dat handgemeen slaande ruzie geworden. **'De trap van steen en wolken'** was de druppel die de emmer deed overlopen. Oude firmavetes laaiden 'hoog' op; onverteerd geprik en gedoe van jaren her vertaalden zich in slecht geplaatste vuistslagen en puberchtig getrek en gesjouw aan kleren. Op een bepaald ogenblik rolden twee vechtende boekhouders over de vloer. Een ervan rolde gewoon door... tot ieders ontzetting ... floep... over de richel... door het geopende luik.

'MAAR DIE ZOU NIET SPRINGEN!!' brulde de adjudant-chef.

De moeder van Ferrari en Furore toeterde haar lippen opstandig. Op haar wangen zaten woedende blossen. Ze zat aardappelen te schillen, hardop de lucht door haar neus snuivend. Het mesje blikkerde vervaarlijk in de zon. Op de keukentafel lag een bibliotheekexemplaar van **'De trap van steen en wolken'**. Daisne, Johan.

'Verbazend door de verstrengeling van twee verhalen', stond op een zijflap te lezen. In de salon beneden zat bibliothecaris Furore keihard door het raam te staren, terwijl boven op haar vroegere kamer zijn zuster Ferrari zich wentelde in boekhoudersverdriet.

(* VBVB, De Vereniging ter Beperking van Voetnoten in Boeken, bestaande uit de studentenlichting 2005-2006 Germaanse Filologie RUG & KUL en de Bibliotheek voor Documentatie en Auteurs Tilburg (BDAT), slaagde erin een wetsvoorstel door te drukken waarin gestipuleerd wordt dat maximum 2,6 % per bedrukte bladspiegel door voetnoten mag worden ingenomen, d.w.z. 2,6 % van de effectieve tekst. Dit betreft zowel non-fictie als fictie als puur wetenschappelijke studies. Ook jeugdboeken vallen hieronder. Bij overtredingen kan de lezersvereniging HALT (Hulp Aan Lezers & LezerTjes) bestraffend ingrijpen.